

14/16/06

ธุรกิจสีสัมภ์

หม่อมหลวง สุชาติพย์ เทวกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดิศศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-054-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014180

๑๗๘๕๐๑๑

LEASING BUSINESS

M.L. SUDATIP DEVAKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

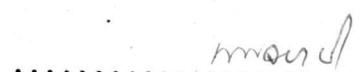
ISBN 974-569-054-6

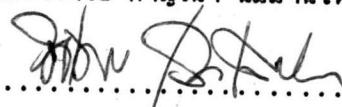
หัวขอวิทยานิพนธ์ บุรกิจสีลซึ่ง
โดย หม่อมหลวงสุชาติพย์ เทวกุล
ภาควิชา พิศิศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พิเศษ เสด เสตียร

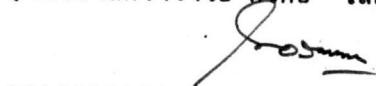
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ภาวร วชราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กานุจนา นิมมานเหมินท์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พิเศษ เสด เสตียร)

.... กรรมการ
(อาจารย์ไชยรัตน์ บุนนาค)

.... กรรมการ
(อาจารย์สุวิทย์ อุณานันท์ชัย)

พิมพ์ต้นฉบับทักษิณอวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

สุดาทิพย์ เทวฤทธิ์, ม.ล. : ธุรกิจลีสซิ่ง (LEASING BUSINESS)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.พิเศษ เสด สังข์ยาร, 174 หน้า.

ธุรกิจลีสซิ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นจุดเริ่มต้นของการลงทุนและสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและการลงทุนต่างประเทศ โดยธุรกิจลีสซิ่งจะทำหน้าที่จัดหาทรัพย์สินทุนประเภทเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตและการประกอบธุรกิจต่างๆ แทนการซื้อ ซึ่งการบริการในลักษณะลีสซิ่งนี้จะทำให้ในรูปของการเช่าแต่เนื่องจากธุรกิจลีสซิ่งยังไม่มีกฎหมายรองรับที่แน่นอน การบังคับใช้กฎหมายจึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะ เช่าทรัพย์

ผลการวิจัยพบว่า การให้เช่าแบบลีสซิ่งมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างจากการให้เช่าโดยทั่วไป และการให้เช่าซื้อ การนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับจึงอาจเกิดปัญหาในเรื่องระเบียบ กฏหมาย และเงื่อนไขตลอดจนวิธีปฏิบัติได้ และการไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับยังอาจก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างคู่สัญญา นอกจากนี้ยังไม่มีกฎหมายในการควบคุมฐานะและการคำนวณของบริษัทลีสซิ่ง ซึ่งมีลักษณะในท่านองสถาบันการเงินประเทศไทยนั่น จึงอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศไทยอีกด้วย

ดังนั้น เพื่อให้ธุรกิจลีสซิ่งมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ให้เช่าและผู้เช่า และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศไทย จึงเห็นควรให้มีการพิจารณาออกกฎหมายลีสซิ่งขึ้นโดยเฉพาะ นอกจากนี้ควรจะมีมาตรการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนธุรกิจลีสซิ่งอย่างจริงจังด้วย เพื่อให้ธุรกิจลีสซิ่งมีความเจริญเติบโตและเป็นที่รู้จักแพร่หลายในทั่วประเทศ ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมของประเทศไทยในที่สุด

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวที่เพียงแผ่นเดียว

SUDATIP DEVAKUL, M.L. : LEASING BUSINESS.

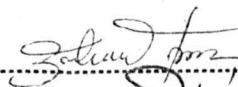
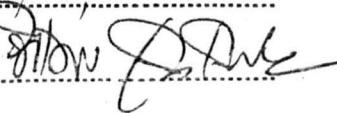
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PISES SETHSATHIRA. 174 PP.

Leasing business has emerged its significant role to the country's economic system due to its characteristic of being a new financial source of business particularly for medium and small-scale investors. Equipment which is a capital asset essential for manufacturing industries and other business undertakings may be provided effortlessly by means of leasing instead of conventional sale transaction. Leasing service is usually carried out in the form of hiring. However, since there exists no specific legislation in regulating thereof; the matter shall therefore be governed by the Hire of Property Title of the Civil and Commercial Code.

Having found from the result of this research that leasing practices are so far different from a common hire or even a hire-purchase of property, the application of the aforesaid law may consequently cause some problems on the rules, regulations, conditions and practices arising therefrom. The absence of such specific legislation is likely to bring about advantages or disadvantages between the parties and, in addition, the non-existing legislation for the controlling of the position and the conducting of business of the leasing company as another form similar to that of financial institution will accordingly affect the country's economic and financial situation as well.

In order to systemize the conducting of leasing business, to protect the rights of the lessor and the lessee as well as to benefit the country's economic stability, it is expedient to enact some legislation specifically governed this recently-established transaction. Moreover, efforts and measures for supporting leasing business should seriously be made so as to increase its growth and widespread recognition among various business and industrial entrepreneurs which eventually will strengthen the economic and industrial development of the country.

ภาควิชา มิติศาสตร์
สาขาวิชา มิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนักศึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สาเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ พิเศษ เสด เสสียร ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และได้สละเวลาอันมีค่าในการตรวจวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี่

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประลักษณ์ ไชวีลภูล ห่านอาจารย์ชัยชาญ วิบูลศิลป์ ห่านอาจารย์ไชยวัฒน์ บุนนาค ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัญญา นิมมานเหมินท์ ห่านอาจารย์ศุภรัตน์ ควรณ์กุล และห่านอาจารย์สุวิทย์ อรุณานนท์ชัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและข้อแนะนำต่าง ๆ ที่มีคุณค่ายิ่งสำหรับผู้เขียนตลอดจนสละเวลาอันมีค่า เป็นกรรมการสอนวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สำเรียง เมฆเกรียงไกร ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มให้ผู้เขียนศึกษางานวิจัยเรื่องนี้

ขอขอบคุณ คุณสุทธิพัฒน์ คำศิริวัชรา คุณนิพนธ์ อะกิเม คุณเอนก วิจิตรโภคุณประลักษณ์ พนิจพงศ์ และคุณจักรี ศรีชวนะ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ ญาติ มิตร และผู้ร่วมสังคมทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามในที่นี่สำหรับความช่วยเหลือต่าง ๆ และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยงานเรื่องนี้มาโดยตลอดจนสำเร็จลุล่วง

และ ณ โอกาสนี้ ผู้เขียนขอระลึกน้ำพระคุณบิดา márada ผู้เป็นบุพพาจารย์ และคณาจารย์ผู้ประลักษณ์ประสานความรู้แก่ผู้เขียนทั้งในอดีตและปัจจุบัน จนท่าให้เกิดงานอันเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๘
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๙
กิตติกรรมประกาศ	๙

บทที่

บทนำ	1
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
3. ขอบเขตและวิธีการศึกษาวิจัย	3
4. แนวเหตุผล ทฤษฎีที่สำคัญ หรือสมมติฐาน	3
5. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	3
1. บทที่ว่าไปเกี่ยวกับธุรกิจลีสซิ่ง	5
1. ความหมายของ "ลีสซิ่ง" (LEASING)	5
2. แนวความคิด	7
3. ความเป็นมาและวัฒนาการของธุรกิจลีสซิ่ง	8
4. ประเภทของลีสซิ่งและรูปแบบของการจัดหาเงินทุนโดยการเช่าแบบลีสซิ่ง	11
4.1 ประเภทของลีสซิ่ง	11
4.1.1 ประเภทของลีสซิ่ง แยกตามลักษณะการดำเนินงาน	11
4.1.1.1 Financial Lease	11
4.1.1.2 Operating Lease	12
4.1.2 ประเภทของลีสซิ่ง แยกตามลักษณะที่เป็นแหล่ง	
เงินทุนของธุรกิจ	12
4.1.2.1 Operating Lease	12
4.1.2.2 Service Lease	13
4.1.2.3 Financial Lease	14

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

4.2 รูปแบบของการจัดหาเงินทุนโดยการเช่าแบบลีสซิ่ง (Forms of Lease Financing)	15
4.2.1 Sale and Leaseback	15
4.2.2 Direct Leasing	15
4.2.3 Leveraged Leasing	16
5. ลักษณะโครงสร้างที่สำคัญและวิธีการโดยทั่วไปในการทำสัญญา ลีสซิ่ง	16
5.1 ลักษณะสำคัญของสัญญาลีสซิ่ง	16
5.1.1 สินค้าหรือทรัพย์สินที่ให้เช่า	17
5.1.2 ระยะเวลาของการเช่า	17
5.1.3 ค่าเช่าเรียกเก็บ	17
5.1.4 สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญา	18
5.1.5 ข้อตกลงหลังสื้นสุดสัญญาเช่า	18
5.2 ข้อแตกต่างระหว่างการให้เช่าแบบลีสซิ่งกับการเช่า ประเภทอื่น	18
5.2.1 การให้เช่าแบบลีสซิ่ง	18
5.2.2 การให้เช่าโดยทั่วไป	19
5.2.3 การให้เช่าซื้อ	19
5.3 วิธีการโดยทั่วไปในการทำสัญญาลีสซิ่ง	21
5.3.1 ขั้นตอนการขอเช่า	21
5.3.2 ขั้นตอนการเก็บค่าเช่า	23
5.3.3 ขั้นตอนเมื่อสื้นสุดสัญญาเช่า	23
2. ธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา	24
1. ความเจริญเติบโตของธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทย	24
1.1 การประกอบธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทยรัฐอเมริกา ...	27
1.2 การประกอบธุรกิจลีสซิ่งในสาธารณรัฐอเมริกา	32
1.3 การประกอบธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทย	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2.	ความเจริญเดิบโตของธุรกิจสิลชิ่งในประเทศไทยที่กำลังพัฒนา	41
2.1	การประกอบธุรกิจสิลชิ่งในประเทศไทยเดิม	42
2.2	การประกอบธุรกิจสิลชิ่งในประเทศไทยอาเซียน	44
2.2.1	ประเทศไทยเชียง	44
2.2.2	ประเทศไทยปีนัส	46
2.2.3	ประเทศไทยปีร์	47
2.2.4	ประเทศไทยมาเลเซีย	47
3.	ข้อได้เปรียบ เสีย เปรียบของการ เช่าแบบสิลชิ่งในประเทศไทยกำลังพัฒนา ..	48
3.1	ข้อได้เปรียบ	48
3.1.1	มีความยืดหยุ่นในเงื่อนไขของลูกค้า	48
3.1.2	ใช้เงินทุนต่ำ	48
3.1.3	เป็นการขยายแหล่งสินเชื่อ	49
3.1.4	เป็นการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลง	49
3.1.5	ประโยชน์ทางด้านภาษีอากรของผู้ให้เช่า	50
3.1.6	ประโยชน์ทางด้านภาษีอากรของผู้เช่า	50
3.1.7	บัญชีงบดุล	51
3.1.8	มีความทันสมัย	51
3.2	ข้อเสียเปรียบ	52
3.2.1	การสูญเสียของวัสดุอุปกรณ์ที่เช่า	52
3.2.2	ผลที่รุนแรงเมื่อมีการผิดสัญญา	52
3.2.3	สิทธิอันไม่แน่นอนต่อผู้ผลิตสินค้าที่นำมาให้เช่า	52
3.2.4	ข้อกำหนดที่ยังคงให้สิทธิแก่ผู้ให้เช่า เรียกค่าเช่าที่เหลือต่อไปได้ตามแต่ตนจะต้องการ	53
3.2.5	ความไม่แน่นอน	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4.	ปัญหาของการประกอบธุรกิจสีสัมชิงข้ามแดนในประเทศไทย ...	54
4.1	ปัญหาการแยกแยกกฎหมาย	55
4.2	ปัญหาความรับผิดทางแพ่ง	56
4.3	ปัญหามูลค่าส่วนที่เหลือของทรัพย์สินในขณะลื้นสุดสัญญาเช่า .	56
4.4	ปัญหาทางด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา	56
4.5	ปัญหาทางด้านภาษีอากร	57
4.6	ปัญหาทางด้านบัญชี	58
4.7	ปัญหาทางด้านคุณภาพ	58
5.	มูลเหตุจูงใจของการเข้าแบบสีสัมชิงในประเทศไทย ...	59
5.1	การแข่งขันระหว่างสถาบันการเงินมีมากขึ้น	59
5.2	การแข่งขันระหว่างผู้ขายหรือผู้ผลิตมีมากขึ้น	59
5.3	ผลกำไรที่บริษัทให้เช่าอิสระได้รับ	60
5.4	แนวความคิดของผู้เช่า เกี่ยวกับราคาน้ำทุนสุดท้ายที่ต้องชำระเมื่อ ความสามารถเพิ่มความยืดหยุ่นทางด้านการเงินของตนได้ .	60
3.	ธุรกิจสีสัมชิงในประเทศไทย	61
1.	การจัดตั้งและการให้บริการ	62
2.	การดำเนินงานของธุรกิจสีสัมชิงในปัจจุบัน	63
2.1	สัดส่วนของการดำเนินงานของธุรกิจสีสัมชิง	63
2.1.1	มูลค่าเครื่องจักรที่ให้เช่า	63
2.1.2	ประเภทของเครื่องจักรที่ให้เช่า	64
2.1.3	ขนาดของธุรกิจและอุตสาหกรรมที่มาใช้บริการ ..	64
2.1.4	ระยะเวลาเฉลี่ยของการเช่า	65
2.2	ขั้นตอนการดำเนินงานของธุรกิจสีสัมชิง	65
2.2.1	การทำสัญญา	65
2.2.2	การขอข้อมูลจากลูกค้า	67
2.2.3	การวิเคราะห์งบการเงินและข้อมูลของลูกค้า ...	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2.2.4	การพิจารณาทรัพย์สินที่จะให้เช่า.....	69
2.2.5	การนำเสนอดังอนุญงค์โดยผู้มีอำนาจ	69
2.2.6	การจัดทำสัญญาประกอบการเช่า	69
2.2.7	การติดต่อผู้ขาย	70
2.3	การบันทึกรายการทางการบัญชี	70
2.4	การเสียภาษีจากการดำเนินงาน	71
2.5	การจัดหาเงินทุน	71
3.	สาระสำคัญในสัญญาเช่าและการวิเคราะห์ข้อกำหนดในสัญญา	72
3.1	สาระสำคัญของข้อกำหนดในสัญญาเช่า	72
3.1.1	ทรัพย์สินที่ให้เช่า	72
3.1.2	ระยะเวลาการให้เช่า	72
3.1.3	ค่าเช่า	73
3.1.4	การเรียกเก็บค่าเช่า	73
3.1.5	สิทธิและหน้าที่ของผู้เช่า	73
3.2	การปฏิบัติเมื่อมีการผิดสัญญา	76
3.3	การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ยึดคืน	76
3.4	การวิเคราะห์ข้อกำหนดในสัญญา	76
4.	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของธุรกิจลีสซิ่ง	82
4.1	ด้านภาษี	83
4.2	การแข่งขันกับสถาบันการเงิน	85
4.3	นโยบายของรัฐบาล	85
4.4	กฎหมาย	86
5.	การวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินงานโดยเสรีของธุรกิจลีสซิ่ง..	86
5.1	ผลกระทบต่อผู้ให้เช่า	87
5.2	ผลกระทบต่อผู้เช่า	88
5.3	ผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศไทย	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
6.	บทบาทของการให้เช่าแบบลีสซิ่งในระบบเศรษฐกิจ	89
7.	ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งกับสถาบันการเงินในระบบ ..	91
4.	การควบคุมและส่งเสริมธุรกิจลีสซิ่ง	96
1.	การควบคุมและส่งเสริมธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทย ฯ	96
1.1	ประเทศไทยบัญญัติกฎหมายลีสซิ่งโดยเฉพาะ	97
1.1.1	ประเทศไทยรัฐธรรมนูญ	97
1.1.2	ประเทศไทยตราพระราชบัญญัติ	100
1.1.3	ประเทศไทยตราพระราชบัญญัติ	102
1.2	ประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายลีสซิ่งโดยเฉพาะ	106
1.2.1	ประเทศไทยรัฐธรรมนูญ	106
1.2.2	ประเทศไทยตราพระราชบัญญัติ	112
1.2.3	ประเทศไทยตราพระราชบัญญัติ	123
1.3	ประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน	126
1.3.1	ประเทศไทยในอาเซียน	126
1.3.2	ประเทศไทย	129
1.3.3	ประเทศไทย	130
1.3.4	ประเทศไทย	132
2.	การควบคุมและส่งเสริมธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทย	133
3.	การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทย ..	144
4.	แนวโน้มของธุรกิจลีสซิ่งในอนาคต	158
5.	บทสรุปและขอเสนอแนะ	159
	บรรณานุกรม	169
	ประวัติผู้เขียน	174